

บทคัดย่อ

168093

ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2540 มีผลทำให้เกิดภาวะว่างงานราว 1.5-2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2542 ปัญหาที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อการค้าเงินชีวิตของครอบครัว และเด็ก เยาวชน ในครอบครัว ดังนั้นการศึกษาผลกระทบในเด็กและเยาวชนที่สืบเนื่องจากการปรับตัวของครอบครัวจะช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวอย่างถูกต้องเหมาะสมในอนาคต การศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 2 ส่วน คือ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบ และปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อระดับการปรับตัวของครอบครัว ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนใน 3 ด้าน ได้แก่ด้านปัญหาสุขภาพ ด้านปัญหาการเรียน และ ด้านปัญหาพฤติกรรมปรับตัว โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีครอบครัววิกฤตของแมคคัปปิบและคณะ และ 2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่อธิบายกระบวนการปรับตัวของครอบครัว ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน และระบุความต้องการการช่วยเหลือของครอบครัวในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ผู้ว่างงาน ถูกลดเงินเดือน เลิกกิจการ ที่มีบุตรและมารายงานตัวในหน่วยงานรับความช่วยเหลือ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งประเทศทั้ง 4 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ใน 9 จังหวัดที่มีจำนวนผู้ตกงานสูง รวม 2,502 ครอบครัว และกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ครอบครัวจำนวน 30 ครอบครัว จาก 14 จังหวัดทั่วประเทศ

ผลการวิจัยจากข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่าครอบครัวระบุว่าภาวะตกงานเป็นสาเหตุความเครียดที่สำคัญที่สุดที่มีผลกระทบต่อครอบครัวรุนแรงมากถึงมากที่สุด ในการวิเคราะห์เส้นทางหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อปัญหาการปรับตัวของครอบครัวที่แสดงออกโดยการที่สมาชิกมีภาวะซึมเศร้า คิดสารเสพติด ทะเลาะกัน ขัดแย้งกันฯ ได้แก่ปัจจัยการประเมินสถานการณ์ความเครียดของครอบครัว และแหล่งความเครียดของครอบครัว ตามลำดับ ซึ่งอิทธิพลของแหล่งความเครียดเป็นอิทธิพลโดยอ้อมผ่านการประเมินสถานการณ์ของครอบครัว ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลรองลงมาเป็นอิทธิพลโดยตรงทางลบ คือความเข้มแข็งของครอบครัว และสุดท้ายแรงสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลโดยตรงทางลบกับปัญหาการปรับตัวของครอบครัว สำหรับผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน พบว่าจำนวนครั้งการเจ็บป่วยของบุตรเท่านั้นได้รับอิทธิพลสูงสุดทางบวกจากการประเมินสถานการณ์ของครอบครัว ซึ่งมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านระดับปัญหาการปรับตัวของครอบครัว สำหรับผลกระทบด้านปัญหาพฤติกรรมและการเรียนของบุตรนั้นพบว่าได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ โดยไม่ผ่านตัวแปรปัญหาการปรับตัวของครอบครัว โดยพบว่าปัญหาพฤติกรรมของบุตรได้รับอิทธิพลสูงสุดทางบวกจากแหล่งความเครียดของครอบครัว และพบว่าปัญหาการเรียนของบุตรได้รับอิทธิพลโดยตรงสูงสุดทางบวกจากปัจจัยแหล่งความเครียดและแรงสนับสนุนทางสังคมเท่าๆกัน

168093

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แสดงกระบวนการแก้ปัญหาของครอบครัวที่จะพยายามปรับภายในครอบครัว โดยให้กระทบต่อนุตรน้อยที่สุด พบว่าครอบครัวที่รู้ตัวหรือได้รับการเตือนล่วงหน้าก่อนตงานจะปรับตัวได้ดีกว่ากลุ่มตงานกระทันหัน และพบว่ามีการการปรับค่าใช้จ่ายทั้งในครอบครัวโดยรวม และค่าใช้จ่ายของบุตรด้านต่างๆ สำหรับความต้องการการช่วยเหลือใน 5 อันดับแรกที่ครอบครัวต้องการ ได้แก่ 1) ต้องการทุนการศึกษาให้บุตร 2) ต้องการมีงานทำ 3) ต้องการทุนในการทำธุรกิจ 4) ต้องการให้รัฐควบคุมราคาสินค้า และ 5) ต้องการให้รัฐแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้เป็นผลสำเร็จ

Economic crisis in Thailand started in mid 1997 has far gone effect resulting 1.5 –2 million unemployment in 1999. It was expected that family life would be injured and as the consequence , children and youth would got the profound effects from such crisis. Thus , there is a timely need for investigate the problem for further management of the problem. The study consisted of both quantitative and qualitative data collection and analysis. The quantitative part aimed to investigate the impacts and factors effecting family 's adaptation problem using Family Crisis Theory by McCubbin et al. , which in turn , the maladaptive family or distress family would cause health problem , behavioral problem , and school performance problem in family's offsprings. The qualitative part was an indepth interview study to explain the family 's process of adjustment and the impacts on children and youth , as well as the need for assistance of the families.

The samples for qualitative analysis consisted of 2,502 family members who were unemployed , pay cut , and business closed down due to the economic depression Data was collected while they reported to the various agencies in order to apply for jobs. Data were collected in 9 provinces including Bangkok, which were reported a high unemployment rate. While the samples for qualitative analysis were 30 families in 14 provinces . Data was collected at the sample's household.

The finding revealed that the unemployment was the most important cause of stress for family and it had a severe impact of family. In analyzing of the relationship between factors effecting the family and their children using Path Analysis , it was found that the perception of the crisis situation and family's source of stress had a direct positive effects on the level of maladaptation of family the most . By which the family's source of stress had indirect effect on the family's level of maladaptation through the perception of the crisis situation of the family. Secondly , the family's hardiness had direct negative effect , and thirdly , social support had direct negative effect on the family's level of maladaptation.

Path analysis indicated that the family's level of maladaptation had a direct positive effect on the child's health as well as the effect of perception of crisis of the family. But the child's behavioral and school performance problems were not directly effected by the family's adaptation level. It was found that the behavioral problem was positively effected by the family' source of stress and the school performance problem were positively effected by the family 's source of stress and social support of the family.

According to the content analysis of qualitative data , the family process of adaptation was depicted as they tried to minimized the profound impact on children and youth. For those who were warned and anticipated the unemployment were better adjusted and revitalized comparing to those who were unemployed without warning. Family showed their effort to manage the family with financial resource as well as cut on the child's expense as needed.

Finally , the families reveal their orderly needs for assistance as 1) Student scholarship or funding 2) Employment 3) Need business loan or funding 4) Government price controlling and 5) Over all resolving the economic problem by the government.